

Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU EKUMENIZMU I BADAŃ NAD INTEGRACJĄ W ROKU 2008

W kolejnym roku działalności Instytut, jako jednostka strukturalna Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, kontynuował swą działalność dydaktyczno-naukową. Niniejsze opracowanie stanowi prezentację osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych pracowników Instytutu w roku kalendarzowym 2008.

1. Struktura i skład osobowy

W roku sprawozdawczym działalność Instytutu nadal oparta była na pięciu Katedrach: Zasad Ekumenizmu, Teologii Kościołów Wschodnich, Teologii Kościołów Poreformacyjnych, Dialogu Międzyreligijnego, Badań nad Integracją. Pracownikami poszczególnych katedr byli: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła, dyrektor Instytutu i kierownik Katedry Teologii Kościołów Poreformacyjnych, który w roku akademickim 2007/8 otrzymał u; ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej, wicedyrektor Instytutu i kierownik Katedry Badań nad Integracją, który został wybrany na stanowisko dziekana Wydziału Teologicznego; ks. dr hab. Andrzej Czaja, prof. KUL, który z powodu przejścia na zajęcia zlecone przestał być kierownikiem Katedry Zasad Ekumenizmu; kierownikiem w tej katedrze został ks. dr Rajmund Porada – dotychczasowy adiunkt w Katedrze Teologii Kościołów Poreformacyjnych, który równocześnie został wybrany na stanowisko prodziekana Wydziału Teologicznego; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser, kierownik Katedry Teologii Kościołów Wschodnich; ks. dr hab. Józef Urban, prof. UO, kierownik Katedry Dialogu Międzyreligijnego; ks. dr Norbert Wons, adiunkt Katedry Badań nad Integracją; ks. dr Dariusz Klejnowski-Różycki, współpracownik Instytutu.

2. Udział pracowników Instytutu w krajowych i zagranicznych sympozjach o tematyce ekumenicznej, międzyreligijnej i integracyjnej

17.01.2008, Olesno, Oleski Dom Kultury, Panel dyskusyjny nt. dialogu żydowsko – chrześcijańskiego; ks. dr hab. Józef Urban, prof. UO – udział.

9-14.02.2008, Rzym, robocze spotkania zarządu Stowarzyszenia Misjologów Polskich z misjologami polskimi pracującymi w Rzymie, wizyta w Kongregacji Ewangelizacji Narodów oraz w Papieskim Uniwersytecie Urbanianum; ks. dr hab. Józef Urban, prof. UO – udział.

6.03.2008, Rzym, 90-lecie istnienia Instytutu Wschodniego, Międzynarodowa konferencja: *Theology, Liturgy, and Silence*, ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła – udział.

29.03.2008 Opole, Civitas Christiana, ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – referat: *Encyklika „Spe salvi” Benedykta XVI orędziem na temat zbawczego wymiaru chrześcijańskiej nadziei*; opubl. w: „Ephphetha – otwórz się. Materiały szkoleniowe Wojewódzkiego Ośrodka Formacji Katolicko-Społecznej Civitas Christiana w Opolu” (2008)5.

04-07.05.2008 Mińsk, Uniwersytet Miński, konferencja nt.: *Państwo i Kościoły wobec problemów edukacyjnych*; referat: *Rola wartości chrześcijańskich w procesie wychowawczym młodego pokolenia*; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – współorganizacja konferencji w ramach projektu *Pojednanie w Europie Środkowowschodniej*.

5-8.05.2008, Bratysława, Międzynarodowa konferencja organizowana przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu w Bratysławie: *Ježiš Kristus nádej či hrozba pre Európu*, ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – wykład: *Bude v budúcej európskej kultúre menej národných egoizmov?*

16-19.06.2008, Arad, Spotkanie delegacji Województwa Opolskiego w przedstawicielami Okręgu Arad, ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – udział.

27-30.07.2008, La Salette, Międzynarodowe kolokwium: *Chemins de réconciliation en Europe*; ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – wykład: *La Russie et la Pologne, vers le chemin de la réconciliation?*

27-31.07.2008 Herrnhut, Konferencja zorganizowana przez Międzynarodową wspólnotę Ekumeniczną (International Ecumenical Fellowship) nt.: „*Herr, gib uns Mut zum Brückenbauen*„, *Internationale Begegnungen in Herrnhut zwischen Deutschen und osteuropäischen Nachbarn*; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – referat: *Die Wende in Europa aus polnischer Sicht*; fragmenty opublikowano w: „*Rundbrief International Ecumenical Fellowship – Internationale Ökumenische Gemeinschaft – Deutsche Region*„ (2008) Nr 67, 16-18.

24-28.09.2008, Sambata de Sus (Romunia), Międzynarodowe seminarium na temat: *The Future of Ecumenical Theological Education in Eastern and Central Europe*; ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła – udział.

14.10.2008 Kamień Śląski, Konferencja dla nauczycieli zorganizowana przez Starostwo Powiatowe w Krapkowicach; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – referat: *Rola nauczyciela w procesie rozwoju i wychowania młodego pokolenia*.

16.10.2008 Katowice, Konferencja zorganizowana przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nt.: *Jan Paweł II pielgrzym i pasterz*; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – referat: *Pontyfikat Jana Pawła II nowym impulsem dla ekumenii przelomu tysiącleci*.

22.10.2008 Opole, Konferencja zorganizowana przez Instytut Ekumenizmu i Badań nad Integracją Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego nt.: *Ekumeniczne przestanie pontyfikatu Jana Pawła II*; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – organizacja; ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – wykład: *Ekumenizm i integracja Europy według Jana Pawła II*.

7-8.11.2008, Warszawa, Kolegium Dziekanów Wydziałów Teologicznych w Polsce, ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – wykład: *Państwowa Komisja Akredytacyjna na Wydziałach Teologicznych*.

12-13.11.2008, Lublin, Konferencja zorganizowana przez Instytut Ekumeniczny KUL z okazji 25-lecia IE KUL; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser, ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła – udział.

13-14.11.2008, Arad, Międzynarodowe sympozjum a okazji dni polskich w Aradzie, ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – wykład: *The Ecumenical and the European Integration according to Pope John Paul II*.

14-15.11.2008, Arad, Konferencja z okazji 30-tej rocznicy wyboru Jana Pawła II na Stolicę Piotrową; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – referat: *Ekumeniczny program pontyfikatu Jana Pawła II*.

24-25.11.2008 Warszawa, Konferencja w ramach projektu *Pojednanie w Europie Środkowo-wschodniej*; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – współorganizacja.

2.12.2008, Warszawa, Ogólnopolski Zjazd Referentów ds. Ekumenizmu i Sesja Rady ds. Ekumenizmu Konferencji Episkopatu Polski, ks. prof. dr hab. Stanisław Rabej – udział.

05.12.2008, Strzelce Opolskie, Podsumowanie projektu edukacyjnego *Święty Jacek – Światło ze Śląska*; ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser – udział.

3. Ekumeniczne sympozja i sesje naukowe zorganizowane przez Instytut

23.01.2008 Opole, Opolskie spotkanie z Judaizmem; udział Rabina Icchaka Rapoport (Gmina Żydowska we Wrocławiu); ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej – organizacja.

21-25.04.2008 Opole, Jełowa, Głuchołazy, Złote Hory; Międzynarodowa konferencja w ramach „II Opolskich Spotkań”: *Mniejszości narodowo-etniczne. Asymilacja czy integracja?*; ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej – organizacja.

Październik 2008 – maj 2009 Opole, Opolskie Spotkania Biblijne w ramach Roku św. Pawła; ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej – organizacja

4. Promocja kadry naukowej z udziałem pracowników Instytutu

a) tytuł profesora

- KAROL KLAUZA, *Teokalia – Piękno Boga. Prolegomena do estetyki dogmatycznej*, Lublin 2008, ss. 356 + CD Materiał ilustracyjny, recenzent: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła.
- BERNARD KOZIRÓG, *Geneza, dzieje i teologia adwentyzmu w latach 1831-1939*, Podkowa Leśna 2008, ss. 302; recenzent ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej.
- MAREK SOKOŁOWSKI, *Teologia drogi zjednoczenia z Chrystusem*, Warszawa 2007, ss. 298; recenzent: ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej.

b) rozprawy habilitacyjne

- MAREK JAGODZIŃSKI, *Sakramenty w służbie communio. Studium teologiczno-komunikacyjne*, Warszawa 2008, ss. 483; recenzent: ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej.
- TADEUSZ KALUŻNY, *Nowy sobór ogólnoprawosławny. Natura, historia przygotowań, tematyka*, Kraków 2008, ss. 602; recenzent: ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser.
- PRZEMYSŁAW KANTYKA, *Ku wspólnemu rozumieniu Kościoła. Eklezjologia dialogu katolicko-metodystycznego*, Lublin 2008, ss. 257; recenzent: ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser.
- JERZY KOSTORZ, *Ekumeniczny wymiar posoborowej katechezy w Polsce*, Opole 2007, ss. 318; recenzent: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła.
- MAREK LIS, *Figury Chrystusa w „Dekalogu” Krzysztofa Kieślowskiego*, Opole 2007, ss. 189; recenzent: ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej.
- JERZY PAŃKOWSKI, *W poszukiwaniu zbawienia. Bogactwo i piękno życia duchowego w ascezyzmo-teologicznej myśli św. Ignacego Branczaniowa*, Warszawa 2006, ss. 311; recenzent: ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser.

c) rozprawy doktorskie

- ELŻBIETA ŁOŚ, *Konwersja jako problem ekumeniczny w świetle międzyreligijnej i międzywyznaniowej literatury teologicznej*, Warszawa 2007, 538 s. mpsUKSW; recenzent: ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser.
- MATEUSZ OSEKA, *Hermeneutyka teologiczna Thomasa J.J. Altizera a ewangelickie proprium hermeneutyczne*, Warszawa 2008 r., 352 s. mpsChAT; recenzent: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła.

d) prace magisterskie

- G. DOMINIK, *Tajemnica zstąpienia do piekieł w „Zarysie chrześcijańskiej teologii paschalnej”* Wacława Hryniewicza, Opole 2008 mpsUO; promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła.
- S. GOLEC, *Stosunki przedmażeńskie w praktyce a nauczanie Kościoła*, Opole 2008, mpsUO; promotor: ks. dr hab. Józef Urban.
- A. MICHALSKA, *Otto Hermanna Pescha nauka o poznaniu i doświadczeniu Boga według „Heute Gott erkennen”*, Opole 2008 mpsUO; promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła.
- M. SEMCZUK, *Przyczyny wstępowania młodzieży do sekt*, Opole 2008 mpsUO; promotor: ks. dr hab. Józef Urban.
- G. STEFANIK, *Człowiek koroną stworzeń w świetle Katechizmu Kościoła Katolickiego*, Opole 2008 mpsUO; promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła.
- M. WEJMAN, *Kenotyczno-staurologiczny wymiar miłości w „dziełach większych” Jana od Krzyża*, Opole 2008 mpsUO; promotor: ks. dr Rajmund Porada.
- P. ZAJĄC, *Kościół jako Communio. Studium dogmatyczno-teologiczne na podstawie pism Josepha Ratzingera (1969-2002)*, Opole 2008 mpsUO; promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Rabciej.

5. Ekumenizm duchowy

W pierwszą niedzielę Adwentu, tj. 30 listopada 2008 r., w kościele seminaryjno-akademickim pw. św. Jadwigi Śląskiej w Opolu odbyła się XI Ekumeniczna Modlitwa Młodych. Myślą przewodnią z okazji Roku św. Pawła były słowa „Dla mnie żyć to Chrystus (...)” (Flp 1,21). Modlitwie przewodniczył biskup opolski abp Alfons Nossol, który wygłosił do zgromadzonych homilię. Obecni byli duchowni Kościoła rzymskokatolickiego i Kościoła luterńskiego, klerycy Wyższego Seminarium Duchownego w Opolu oraz licznie zgromadzona młodzież (ok. 700 osób) z obu Kościołów.

6. Wykaz publikacji pracowników Instytutu

ZYGFRYD GLAESER

Pontyfikat ekumenicznej nadziei. Z Janem Pawłem II na drogach ekumenii, red. [...], Opole 2008, 517 s.

[...] *Eucharystia wspólnym darem dla chrześcijan w kontekście encykliki „Ecclesia de Eucharistia” Jana Pawła II*, w: *Pontyfikat ekumenicznej nadziei. Z Janem Pawłem II na drogach ekumenii*, red. [...], Opole 2008, 251-259.

[...] *Wprowadzenie*, w: *Pontyfikat ekumenicznej nadziei. Z Janem Pawłem II na drogach ekumenii*, red. [...], Opole 2008, 7-8.

[...] *Dialog als Paradigma der Ökumene*, w: *Umbrüche gestalten. Sozialethische Herausforderungen im Neuen Europa*, red. H. RENÖCKL, P. MORCINIEC, A. RAMMER, Wien-Würzburg 2008, 268-274.

[...] *Jedność Kościoła w świetle dokumentów dialogu prawosławno-starokatolickiego na forum światowym*, w: *Różnić się w zgodzie. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Leonardowi Górcze z okazji 40-lecia pracy naukowo-dydaktycznej (Pieniężno-Lublin 1968-2008)*, red. S. PAWŁOWSKI, Lublin 2008, 317-332.

[...] *Zur Bedeutung des Begriffs „Schwesterkirchen„ in den katholisch-orthodoxen Beziehungen*, RT 55(2008) z. 7, 57-75.

[...] *Encyklika „Spe salvi” Benedykta XVI oredziem na temat zbawczego wymiaru chrześcijańskiej nadziei*, w: *Ephphetha – otwórz się. Materiały szkoleniowe Wojewódzkiego Ośrodka Formacji Katolicko-Społecznej Civitas Christiana w Opolu*, Opole (2008)1/31, 25-36.

[...] *Między ortodoksją a heterodoksją. Problem ekskomunikowania księdza Jana Dzierżona i droga jego powrotu do wspólnoty z Kościołem*, (w druku).

PIOTR JASKÓŁA

„Studia Oecumenica” 8 (2008), red. [...], Opole 2008, ss. 342.

[...], *Gesellschaftliche Interessen an der Ökumene – aus polnischer Perspektive*, w: *Miejsca teologii. Orte der Theologie*, red.: J. Werbick, M. Worbs, Colloquia Theologica 10, Opole 2007, 147-158.

[...], *Wyznania chrześcijańskie bez jedności z Rzymem*, Opole 2008, ss. 159.

[...], *Jedność Kościoła i Kościołów według J. Ratzingera – Benedykta XVI*, w: *W kręgu teologii Josepha Ratzingera – Benedykta XVI*, red. K. Wolsza, Sympozja 73, Opole 2008, 39-51.

[...], *Tożsamość wyznaniowa z perspektywy katolicko-ewangelickiej*, w: *Różnić się w zgodzie*, red. S. Pawłowski, Lublin 2008, 227-237.

[...], *Jana Pawła II zaproszenie do badań nad Lutrem*, w: *Pontyfikat ekumenicznej nadziei. Z Janem Pawłem II na drogach ekumenii*, red. Z. Glaeser, Opole 2008, 485-495.

[...], *Wstęp*, w: *Johannes Nucius. Epoka, duchowość, życie i twórczość*, red. R. Pośpiech, P. Tarlinski, Opole 2008, 5-6.

[...], *Einführung*, w: *Johannes Nucius. Epoka, duchowość, życie i twórczość*, red. R. Pośpiech, P. Tarlinski, Opole 2008, 7-8.

[...], *Wstęp*, w: J. Urban, L. Stefanik (red.), *Sekty*, Zdzeszowice 2008, 2.

[Rec.] ZBIGNIEW IGIELSKI, *Sikhizm*, Kraków 2008, „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) 1; toż „Studia Oecumenica” 8 (2008), 285-287.

[Rec.] ANDRZEJ A. NAPIÓRKOWSKI, *Homo ecclesiasticus. Szkice z antropologii eklezjalnej*, Polskie Towarzystwo Teologiczne, Kraków 2007, „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) 1.

[Rec.] WIESŁAWA DĄBROWSKA-MACURA, *Wspólnota – Klucz do jedności. Kościół jako koinonia według dokumentów końcowych z dialogu katolicko-zielonoświątkowego*, Świdnica 2008, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 304-309.

[Rec.] TOMASZ JAKLEWICZ, *Święty grzesznik. Formuła Marcina Lutra „simul iustus et peccator” w kontekście ekumenicznym*, Lublin 2006, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 287-291.

[Rec.] JERZY KOSTORZ, *Ekumeniczny wymiar posoborowej katechezy w Polsce*, Opole 2007, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 295-302.

[Rec.] KAROL KLAUZA, *Teokalia – Piękno Boga. Prolegomena do estetyki dogmatycznej*, Lublin 2008, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 292-294.

[Rec.] JILL RAITT (Ed.), *The Christian Spirituality, Volume II: High Middle Ages and Reformation (Volume 17: World Spirituality. An Encyclopedic History of the Religious Quest)*, New York 1987, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 316-320.

[...], R. PORADA, *Z działalności Instytutu Ekumenizmu i Badań nad Integracją w roku 2008*, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 329-335.

RAJMUND PORADA

„Studia Oecumenica” 8 (2008), sekr. red. [...], Opole 2008, ss. 342.

[...], *Sukcesja apostołska w dialogu ekumenicznym. Studium ekumeniczno-dogmatyczne*, Opole 2008.

[Rec.] *Ekumenizm a odnowa charyzmatyczna. II Dokument z Malines*, red. kard. LÉON JOSEPH SUENENS, tł. Anna Foltańska, Kraków 2007, „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) 1.

[Rec.], PIOTR JASKÓŁA, *Wyznania chrześcijańskie bez jedności z Rzymem*, Opole 2008, „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) 1; toż „Studia Oecumenica” 8 (2008), 291-292.

[...], *Ekumeniczne nowości wydawnicze*, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 321-328.

P. JASKÓŁA, [...], *Z działalności Instytutu Ekumenizmu i Badań nad Integracją w roku 2008*, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 329-335.

STANISŁAW RABIEJ

[...], *Chemins de réconciliation en Europe. Międzynarodowe kolokwium we współpracy naukowej między Wydziałami Teologicznymi w Lwowie, Moskwie, Paryżu i Opolu*, red. [...], Colloquia Theologica 9, Opole 2008, ss. 196.

[...], *W drodze do Emaus*, „Tygodnik Powszechny” 15(3066), 13 IV 2008, 16.

[...], *Ekumenizm i integracja Europy według Jana Pawła II*, w: *Pontyfikat ekumenicznej nadziei. Z Janem Pawłem II na drogach ekumenii*, red. Z. GLAESER Opole 2008, 61-72.

[...], *La réconciliation entre les pays de l'Ex-Yougoslavie dans le contexte de l'intégration européenne*, w: *Chemins de réconciliation en Europe*, red. [...], Colloquia Theologica 9, Opole 2008, 89-100.

[Rec.] BERNARD KOZIRÓG, *Geneza, dzieje i teologia adwentyzmu w latach 1831-1939*, Podkowa Leśna 2008, „Studia Oecumenica” 8 (2008), 302-304.

JÓZEF URBAN

[...], *Dialog międzyreligijny w perspektywie Soboru Watykańskiego II*, w: *Dziedzictwo Soboru. Wykłady otwarte w Zamiejskowym Ośrodku Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w Gliwicach (2005/2006 – 2006/2007)*, red. K. WOLSZA, Sympozja 70, Opole 2007, 123-134.

[...], *Neue Elemente in der Missionstheologie und Perspektiven der Missionswissenschaft. Nowe elementy w teologii misji i perspektywy misjologii*, w: *Miejsca Teologii. Orte der Theologie. Z naukowej współpracy Wydziałów Teologicznych Uniwersytetów Monastyru i Opola*, red. J. WERBICK, M. WORBS, *Colloquia Theologica* 10, Opole 2008, 183-191.

[...], *Ku wspólnemu głoszeniu Ewangelii. Ekumeniczne przesłanie encykliki Jana Pawła II „Redemptoris missio”*, w: *Pontyfikat ekumenicznej nadziei. Z Janem Pawłem II na drogach ekumenii*, red. Z. GLAESER, *Ekumenizm i Integracja* 16, Opole 2008, 221-227.

[...], L. STEFANIK, *Sekty. Techniki psychomanipulacji. Bezpieczne postawy*, Zdzeszowice 2008.

Oprac. P. Jaskóła, R. Porada